

Kui tarkust ei ole

5. veebruari Eesti Päevalehes avaldas Kaarel Tarand loo nimega "Kui raha ei ole...". Trafaretne noore bürokraadi jutt sellest, kui piiratud võimalused riigil ikka hariduse andmisel on ning miks meil ikka nii pole kui mujal Euroopas. Saatuse tahtel on noormehest hiljuti haridusministri nõunik saanud. Miks? Mis ajendil? Milliste pedagoogiliste saavutuste eest? Tähendab ju uus amet seda, et minister, kes füüsiliselt ei jõua kõikidesse hariduselu nüanssidesse süveneda, saab piisavat ning tarmukat nõu oma nõunikult. Millistes koolides on aga õpetanud Kaarel Tarand? Milliseid õpikuid on ta välja andnud? Või on ehk tema sulest ilmunud pedagoogikaalaseid esseesid, traktaate?

Kaarel Tarand kuulub vist nende noorte bürokraatide hulka, kel pole üleüldse tähtis, millisesse ministeeriumisse ta nõunikuks sai. Saanuks ta nõunikuks siseministrile, ilmuks tal samal päeval sama pikk lugu kuritegevusest ning sellest, kui pikk tee meil veel käimata, et juhtivatele kuritegevusriikidele järele jõuda.

Nagu igale bürokraadile kohane, muretsseb noormees riigi eelarve pärast. Ja kuna me ju keegi ei tea, kuidas riigi rahaga ümber käia, siis panebki ta asjad ühe looga paika.

Kaarel Tarand on surmkindel, et meie – Eesti õpetajad, töötame halvemini, ja mis peaaasi – vähem kui USA või Euroopa Liidu õpetajad. Meil olevat ka õpetajate ettevalmistus nigelam kui maailma kolleegidel (on alles sõnastus: maailma kolleegid!). Mis siis nüüd teha? Tarandi retsept pole meile võõras. Ta nagu oleks võtnud eratunde Anneli Kommerilt. Kes see on? See on see, kes

Koolijuht

Lauri
Leesi

haridusministeeriumis hariduse raha paika paneb. Möödunud aastal pani ta asjad nii paika, et aasta lõpul jäi järele, kui ma ei eksi, 60 miljonit krooni!? See aga on summa, mille eest saab väga palju korda saata. Kindlasti saaks selle raha eest Haapsalu Sanatoorse Kooli lapsinvaliididele uued ratastoolid osta või pimedatele ja kurtidele lastele midagi vajalikku muretseda.

Noh näete, Kaarel Tarand, polegi seda raha nii vähe! Jääb ülegi. Isegi nii palju jääb üle, et ülikaste tarbeks vastloodud erakoolidele subsidiume juurde anda. Ärme unustame, et meie rikkad ei rikastunud ju korealaste või jaapanlaste arvel, vaid meie – tavaliste inimeste arvel, kes me läheme poodi ja laseme end vabatahtlikult koorida. Nüüd tahab see rikas, et tema laps ei seguneks üldisesse massi, et tema lapse ümber oleks 10–15 samasugust last. Me võimaldasime neile seda. Aga mida teete Teie? Te maksate ühise katla sente, et nende õpetajad, kes jätsid maha 40 last, saaksid oma kolm korda rohkem palka, kui nad alles hiljaaegu munitsipaalkoolist said.

Nüüd aga Kaarel Tarandi ridade koondamisest. Tsiteerin: "Õpetajaskonna arvuline vähendamine on vajalik samm, mis ühelt poolt tagab rahva nappide ressursside olulise

kokkuhoiu, teisalt aga väärilise palga jääjatele." Sellist mõttelaadi nimetan ma pedagoogiliseks nurisünituseks. Kas te ise olete elus üht tundi andnud, Kaarel Tarand? Aga mina olen. Ja ma ütlen teile eesti keeles: tõelisi tunde ei ole võimalik anda päevas üle nelja. Kõik, mis on üle selle, on haltuura.

Niisiis propageerite te haridust, mis on haltuura! Asjatult otsite te eeskuju Läänest. Just Lääne parimad pead nurisevadki oma nigela-võitu riikliku hariduse üle. Kas meie ei peaks hoopis nende haritlastega kokkupuutepunkte otsima? Elitaarkunstide hääbumine, ma sikultuuri vohamine, üleüldine labasus trüki-sõnas, kogu massimeediumi allutamine keskmisele labasele maitsele – kõik see ja palju muud on nagu kasvav vähktõbi, mis hirmutab tõelist humanisti nii Läänes kui meil.

Ja miks peaksime me järgima seda, mis ei ole andnud häid vilju? Kas on meil siis põhjust häbeneda oma kesk- ja kõrgemat haridust? See on isegi nii hea, et nii noorest mehest nagu Kaarel Tarand sai paugupealt haridusministri nõunik!

Ah, et meil tuleb ühe õpetaja kohta vähe õpilasi? Aga muidugi! Minu kooli teises klassis on 40 last, Kibuvitsa algkoolis on neli last, Roosipõõsa põhikoolis on 11 last. Keskmine on, jah, 18,3 last ühe õpetaja kohta. Ma leiain, et see on hea. Teie, Kaarel Tarand, aga leiate, et nii on halb. Aga mida siis teha? Keda maha lasta, õpetajad või lapsed? Ainult üks küsimus veel: miks te üldse hariduse teemal kirjutate?

Lauri Leesi esindab antud artikliga Tallinna Kesklinna 16 koolijuhti.